

آزادسازی رقم جدید

Release of New Cultivar

خرم، رقم جدید جو برای کاشت در مناطق دیم نیمه گرمسیر در ایران

Khorram, A New Barley Cultivar for Semi-Tropical Rainfed Areas in Iran

بهروز واعظی، مظفر روستائی، طهماسب حسین پور، حسن قوجیق، اصغر مهربان، رحمت‌اله محمدی، عباسعلی نوری‌نیا، حسینعلی فلاحی، حسن خانزاده، معرفت قاسمی، محمد علی دهقان، مقصود حسنیور حسنی، محمد ترابی، امیر دریایی، مهران پاتپور و غلامرضا خلیل‌زاده

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۱/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۹/۲۸

سرد و معتدل سرد مناطق دیم کشور معرفی شده اند. ولی اقبال روز افزون کشاورزان از ارقام جدید، به نژاد گران را بر آن داشته است تا به دنبال ارقامی جدید با خصوصیات زراعی و پتانسیل عملکرد دانه بیشتر نسبت به ارقام قبلی باشند.

لایسن جدید با شماره Sfa02/3/RM1508/Pro//W12269/4/Hml-02 ArabiAbiad//ER/Apm ICB92-0926-0AP-2AP-0AP در سال زراعی ۸۲-۱۳۸۱ از مرکز تحقیقات بین‌المللی تحقیقات کشاورزی در مناطق خشک (International Center for Agricultural Research in the Dry Areas) به موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور وارد گردید.

در ایستگاه تحقیقات کشاورزی گچساران

سازگاری اکولوژیکی بالا، قابلیت استفاده در تغذیه انسان و دام و تولید مالت با کیفیت در طی قرون متوالی از عوامل انتشار جغرافیایی بالا برای جو بوده است (Anonymous, 1999). سطح زیر کشت جو دیم در کشور در سالهای ۱۳۶۶ تا ۱۳۸۲ در بین ۹۲۰۰۰۰ تا ۱۲۰۰۰۰۰ هکتار با توزیع ۳۶۳۹۸۶، ۲۲۸۲۷۰ و ۳۰۲۸۸۳ هکتار در اقلیم های سرد، معتدل و نیمه گرم متغیر بود. افزایش میزان شوری خاک، دما و وقوع تنش خشکی در بسیاری از استان های کشور، کاشت جو در مناطق دیم را مناسب تر از سایر محصولات کرده است (Anonymous, 2005).

در سال‌های گذشته در شرایط دیم، ارقام ایذه، ماهور برای مناطق نیمه گرمسیر، سرارود ۱ برای مناطق معتدل و سهند و آیدر برای مناطق

آدرس پست الکترونیکی نگارنده مسئول: bvaezi2009@gmail.com

بیماری‌های سفیدک پودری و کچلی (اسکالد) در گرگان، اهواز و کرج در شرایط مایه‌کوبی مصنوعی در مزرعه و در مرحله گیاهچه‌ای در گلخانه نشان دادند که این لاین نسبت به بیماری کچلی جو مقاوم و درجه تحمل آن به سفیدک پودری، بسیار بیشتر از شاهد ایذه بود. نتایج بررسی خصوصیات کیفیت این لاین نشان داد که در مقایسه با شاهد ۱/۴٪ درصد پروتئین بالاتری دارد (۱۰/۸٪ در مقابل ۹/۴٪). تاییدیه گزارش معرفی و نام‌گذاری این لاین با نام خرم توسط سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی طی نامه شماره ۴۸۰۲۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۸/۱۵ به موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور اعلام شد.

در قالب آزمایش ارزیابی خزان‌ه‌های بین‌المللی جو برای مناطق با بارندگی محدود (IBON-LRA-CW) بررسی و در سال‌های ۱۳۸۲-۸۳ تا ۱۳۸۵-۸۸ در قالب آزمایشات مقدماتی مقایسه عملکرد، مقایسه عملکرد BYTB2، BYTA2 و آزمایش یکنواخت سراسری در ایستگاه‌های گچساران، کوهدشت، گنبد و مغان و از نظر عملکرد دانه، صفات مختلف زراعی، پایداری عملکرد و واکنش به بیماری‌های مهم، با ارقام شاهد و لاین‌ها آزمایشی دیگر مقایسه شد. بر اساس نتایج به دست آمده، این لاین جو در تمام ایستگاه‌های تحقیقاتی از نظر عملکرد دانه نسبت به شاهد رقم ایذه ۱۸/۰۶٪ برتری داشت (جدول ۱). ارزیابی لاین جدید به

جدول ۱. میانگین عملکرد دانه و برخی خصوصیات زراعی رقم جدید جو (خرم) در مقایسه با رقم شاهد (ایذه) در ایستگاه‌های مختلف در سال‌های ۸۸-۱۳۸۵

Table 5. Grain yield and some agronomic traits of the new barley cultivar (Khorram) and check cultivar (Izeh) in different research field stations in 2006-2009 growing seasons

ایستگاه تحقیقاتی	روز تا ظهور سنبله	روز تا رسیدن	ارتفاع بوته (سانتیمتر)	وزن هزار دانه (گرم)	عملکرد دانه (تن در هکتار)
Research field station	DHE (day)	DMA (day)	PLH (cm)	TGW (g)	Grain yield (T ha ⁻¹)
Gachsaran	Khorram	100.0	129.0	70.6	3019.79
	Izeh	98.0	127.0	65.9	2260.07
Moghan	Khorram	150.0	195.0	61.7	3412.64
	Izeh	155.0	197.0	56.0	2665.11
Gonbad	Khorram	118.0	146.0	69.0	2839.5
	Izeh	116.0	147.0	69.2	2831.0
Koohdasht	Khorram	136.0	180.0	75.0	4185.0
	Izeh	135.0	183.0	78.0	3642.00
Mean	Khorram	126.0	162.0	69.1	3364.23
	Izeh	126.0	163.0	67.3	2849.55

DHE: Days to heading; DMA: Days to maturity; PLH: Plant height; TGW: 1000 grain weight.

References

Anonymous. 1999. Barley improvement. Pp.: 32-33. In: IRAN/ICARDA Collaborative project. Maragheh, Islamic Republic of Iran. (In Persian).

Anonymous. 2005. Barley Vision in Iran. Forage Crops Office, Deputy of Crop Production, Ministry of Jihad-e-Agriculture, Tehran, Iran. (In Persian).

Vaezi, B. 2009. Study on adaptability and grain yield stability of barley genotypes in uniform regional yield trials in warm and semi-warm dryland areas. Final Report of Research Project No. 88/878. Dryland Agricultural Research Institute, Maragheh, Iran. 51 pp.

آدرس: گچساران- ایستگاه تحقیقات کشاورزی گچساران- صندوق پستی ۱۷۸.
تلفن: ۰۷۴۲-۲۵۵۳۴۰۱

Archive of SID